

MODERNI IDENTITET ELAMOVIH POTOMAKA

(Srbi i Hrvati)

(Autor: Kreg Vajt)

Južno od Poljske nalazi se Jugoslavija, što znači "zemlja južnih Slovena". Srbi su svoju prvu nezavisnu državu stekli za vreme vladavine Stefana Nemanje koji je bio poznat kao veliki Župan Raške, što je srednjovekovno ime za Srbiju. Srbija je dostigla vrhunac za vreme vladavine cara Stefana Dušana (1331-1335). Međutim, južni Sloveni bili su veoma podeljeni. Njihov manjak solidarnosti delom je bio rezultat plemenskog sistema i podela duž granica klanova od kojih je svaki imao svog vođu ili župana. Kao posledica toga nisu mogli da se odupru otomanskom osvajanju kada su Turci zagospodarili Balkanom pobedom nad Srbima na Kosovu Polju 1389. Do današnjeg dana, razdvojeni prirodnim geografskim granicama, raznolikost njihovih društvenih i kulturnih razlika je ovekovečena. U stvari, oni su narod iste rase, ali su tek u ovom veku stvorili zajedničku državu. Takođe katolički Hrvati i Slovenci smatraju sebe pre za srednjoevropljane u kulturnom i etničkom pogledu, a to je naročito isticano za vreme Habzburške dinastije. Nasuprot njima, pravoslavni Srbi su srodniji sa Rusima.

Turci su drevni neprijatelji Srba, tirani od davnina. I pored toga, Srbi i Hrvati izgleda da nisu bili u stanju da se ujedine protiv Islama i upali su u zaslepljenu mržnju jedni protiv drugih. Srbi su se, još od turskog osvajanja 1389, osećali odbačenim od strane Evrope, a i u današnje vreme se osećaju izneverenim od strane hrišćanskih naroda centralne i zapadne Evrope. Za njih izolacija nije ništa novo, a njihov odnos sa Hrvatskom predstavlja ogorčenu mržnju između dva rođaka gde se jedan oseća izdanim i odbačenim od strane drugoga. To je zaista veoma duboko, svesno i nesvesno, nacionalno osećanje. Da bi stvar bila gora, njihova rasna braća - hrvatske Ustaše - sarađivali su sa Nacistima i katoličkom crkvom za vreme Drugog Svetskog rata, što je dovelo do masovnih pokolja Srba. Sećanja i gorčina neće tek tako nestati u ovoj regiji.

U ovom regionu živi nekoliko plemena, uključujući Hercegovce i Crnogorce, koji su rastom viši od ostalih, njima srodnih, plemena. Takođe je primetno da se Slovenci na severu "po rastu, obliku glave i pigmentaciji ne razlikuju od Austrijanaca sa kojima se graniče" (1). Njih ima oko 1.9 miliona.

Italac bi trebalo da zna da su Elamci (takođe nazivani Halam) bili još poznati pod imenom Elymais ili Elymae (2). Grci su u svojim zapisima tvrdili da Elimaei žive severozapadno od njih na prostoru bivše Jugoslavije. Stari Grci koristili su istu reč za Elamce (3). Len Prijer je pisao: "Elimea, ili Elimiotis, okrug u Makedoniji ili Ilirikumu po drugima" (4).

To je to. Deo Elama danas živi u Jugoslaviji! Neki se pitaju da li je ime Srbije (Serbija) nastalo od reke Seropi ili Suropi u Elamu, a glavni grad Hrvatske, Zagreb - po planinskom vencu Zagros u drevnom Elamu (današnji Iran). Interesantno je da planinski venac Dinara u Dalmaciji i valuta dinar mogu biti povezani sa planinom Dinar u drevnom Elamu! Može biti da nije slučajno to što se peti elamski kralj zvao Tata, a svi znamo šta ta reč znači na našem jeziku. Da li je sve ovo čista slučajnost? Dalje Strabon (5) takođe spominje Elimeia koji žive u Makedoniji.

Dva najbrojnija plemena ili naroda koji naseljavaju najveći deo bivše Jugoslavije su Srbi i Hrvati koji, prema rečima jednog od najvećih stručnjaka za slovensku istoriju, Dvornika, potiču od Sarmata i trag im se može naći u južnoj Rusiji (6). Dvornik dodaje sledeće: "P.S. Sakaè misli da je otkrio ime 'Hrvati' u Darijevim natpisima iz VI veka pre Hrista. U njima se spominje stara persijska provincija i narod po imenu Harahvaitai, Harahvatis, Horohoati..." (7). Da li Vam je potrebno još dokaza?

Pre mnogo vekova Amanijus Marcelinus je pisao da je u Persiji od davnina postojao grad po imenu Habroatis i grad poznat kao Hroates. Je li to mesto odakle Hrvati vode poreklo? Prema Sakaèu Harahvati su proterani iz južne Persije kada su se preselili preko Kavkaza. Dvornik u daljem tekstu spominje vizantijskog imperatora Konstantina Porfirogenita koji, u svojoj knjizi "Knjiga ceremonija" (8), naziva Srbe i Hrvate "Sarban i Krevatas" koji su naseljavali oblast između Alanije i Senarije". Sulimirski, autor knjige "Sarmati", takođe se poziva na Imperatorove izvore o Belim Hrvatima koji su "ispoljavali izvesne sarmatske karakteristike... (bili su) iranskog porekla" tvrdi on (9).

Plinije u svojoj "Prirodnoj istoriji" obaveštava da Hroasi žive sa Masagetima u južnoj Rusiji (10), dok Strabon spominje Horazme koji takođe žive u južnoj Rusiji (11). Trebalo bi se reći da je oblast jugozapadne Poljske svojevremeno bila poznata pod nazivom Hrobatia, koju su Hrvati verovatno zaposeli vekovima pre nego što su otišli na jug (12). Plinije takođe upućuje na regiju Serbi koja se nalazi između Azovskog mora i Kavkaza. U sledeæem stoleæu Ptolomej, u svojoj "Geografiji", određuje položaj plemena Serboi između donje Volge i Kavkaza (14). Štaviše, još jedan drevni pisac, latinski geograf po imenu Vibijus Sekvestrus, poput Plinija, pronalazi Srbe na istoènim obalama Azovskog mora i opisuje njihov pokret na zapad - u Evropu. Neki od njih privremeno su se naselili u Nemaèkoj. U petom veku Srbi su se podelili po pitanju toga gde se treba naseliti i pleme se pocepalo na deo koji je ostao u Nemaèkoj i veći deo koji se naselio u današnjoj Jugoslaviji. Ima ih oko 10 miliona, Hrvata oko 5 miliona, Makedonaca oko 1.9 miliona i oko 4.4 miliona Bosanaca muslimana, Srba i Hrvata koji naseljavaju Bosnu i Hercegovinu.

Nekolicina ih je ostala u istoènoj Nemaèkoj do danas gde su poznati pod imenom Lužièki Srbi, Sorbi ili Sorabi. Takođe su poznati i kao Vendi. Međutim, pošto su katolici, pišu latinicom. Iako su potpuno okruženi Germanima, saèuvali su u velikoj meri sopstvene obièaje, identitet, jezik i književnost. Koncentrisani su u oblasti Špreje (šumovita regija Lužice) između Kotbusa i Libena.

VENDI

Interesantan je podatak da su Elamci najpoznatiju planinu u svom regionu zvali Elvend (15). Istorija svedoèi da su u jednom momentu Elamci osvojili Vaviloniju i proširili svoju vlast na Palestinu (16) gde su jednoj reci dali ime Elvend, a Grci su je zvali Orontes (17). Jedno od plemena iz oblasti Baltika zvalo se Venedi, Veneti ili Eneti na latinskom, ili Vendi na nemaèkom (18). Više od jednog plemena bilo je poznato pod ovim imenom - Vendi, kao što ih je više bilo poznato pod imenom Suevi. Neki misle da se deo naroda po imenu sarmatski Serboi naselio duž granice sa Poljskom i postao poznat kao Vendi. Danas su poznati pod imenom Srbi iz Lužica sa delom (granom) koja živi u Jugoslaviji (19). Danas nije moguæe razjasniti da li su oni izvorni Vendi. U svakom sluèaju istorièari pronalaze trag Srba (ili Soraba kako su ponekad nazivani) i Hrvata (Hrobati) iz istoène Nemaèke ka Jugoslaviji (20).

Međutim, ponekad je kroz istoriju bilo teško razlikovati Vende sa severa Nemaèke i one slovenskog porekla. Gledano sa istorijske taèke gledišta Venedi su se pridružili sarmatskim plemenima zvanim Jazigi. Butingerova "Tabula" je jedan od najstarijih zbirki mapa koje nam stoje na raspoloženju po pitanju Evrope (III vek naše ere) u kojoj se regija gde su Sarmati i Sloveni živeli naziva "Venedi Sarmatae", što navodi na zakljuèak da su se ujedinili. To je bez sumnje izazvalo izvesnu zabunu po pitanju Venda i Veneta. Možda su Veneti, to jest njihovo poreklo, iz oblasti jezera Van ili je određena grupa Elamaca prošla kroz tu oblast.

Znamo da je Strabon pisao da Eneti vode poreklo iz Male Azije odakle su emigrirali na obale Jadranskog mora (21):... Eneti... su bili najuglednije pleme Paflagonaca (22)... Eneti su nestali i u Paflagoniji ih nema... Eneti su pre toga došli iz zemlje Belih Sirijaca (23).

Lemprijerov "Klasièni reènik" se podudara sa ovim izveštajem navodeći nam ime Heneti (24) po kojima su možda planine Heniohi dobile ime, a u kojima, po Pliniju, izvire reka Kur (25). Heniohi su

bili "narod iz azijske Sarmatije" (26). Istoriear Herc komentariše da se "Eneti pojavljuju u Maloj Aziji, ali kao Veneti nalazimo ih i u Italiji i na Alpima. Jezero Konstanca se nekad zvalo Lakus Venetus. Mons Venetus nalaze se na Pirinejima (27).

U zakljuèku vidimo da je sasvim jasno da su elamska plemena naselila delove istoène Evrope, naroèito južnu Poljsku i Jugoslaviju, kao i ostale oblasti istoène Evrope.

IME "ELAM"

(Autor: Dejvid Džejms Skeli)

Moj engleski prevod hebrejskog oblika reèi Elam je "ijlam". Poèetni suglasnik ove reèi ima tvrd izgovor i mnogi potomci Elama su veoma tvrdokorni i žilavi.

Postoji više moguæih korena reèi (imena) Elam. To su:

1. ejal - što na hebrejskom znaèi "ovan".
2. jail - što na hebrejskom znaèi "efikasan, snažan"
3. olam - što na hebrejskom znaèi "veènost".

U 1. Mojsijevoj 9:12,13 Bog je postavio dugu (luk) u oblake kao znak zaveta za veènost koji je sklopio sa Nojem i svakim živim biæem na zemlji. Može biti da je Sam dao ime svom prvencu Ijlam po veènom (olam) zavetu koji je Bog sklopio (1.Mojsijeva 10:22). U knjizi proroka Jeremije 49:35 glavna sila Elama je luk. Ista hebrejska reè za luk (dugu) - kešet - korišæena je u knjizi proroka Jeremije 49:35 i u 1.Mojsijevoj 9:13.

Mislim da je treæa moguænost najbolja. Bez obzira na to verujem da ima istine i u prve dve moguænosti. Ako te dve moguænosti spojimo, Elam bi mogao da znaèi "snažni ovan". Neke od moguæih jezièkih varijacija bile bi: Elam, Gelam, Kelam, Helam. Ako bi hebrejskim suglasnicima u reèi ijlam dali drugaèiju vokalizaciju dobili bismo mnogo drugih moguæih kombinacija kao na primer "kajalom" itd. Na elamskom jeziku Elam se zvao "Haltamtu". Na persijskom Elam se zvao "Huvaja". Na grèkom Elam se zvao Elimais ili Susiana. Na hebrejskom Elam je nazivan "Ijlam". Kao zakljuèak možemo reæi da ime Elam ima puno interesantnih razlièitih moguænosti.

BUDUÆNOST ISTOÈNE EVROPE

Lud u Albaniji æ možda saèinjavati deo proreèenih Ujedinjenih Evropskih Država, ali proroèanstvo to ne objašnjava u detaljima. Bilo kako bilo, Biblija govori o istorijskim okolnostima koje se ponavljaju. Da li su Elamci osuđeni na to da se njihova istorija ponovi? Kao što je Solomun, najmudriji èovek koji je ikada živeo, napisao: "Što je bilo to æ biti, što se èinilo to æ se èiniti, i nema ništa novo pod suncem. Ima li što za što bi ko rekao: vidi, to je novo? Veæje bilo za vijekova koji su bili prije nas" (28).

U Prvom Svetskom ratu Hrvatska, Austro-Ugarska (u èijem okviru su bile i elamske zemlje: Poljska, Èeška, Slovaèka, Slovenija) i Bugarska su bili saveznici Nemaèke. U Drugom Svetskom ratu Mađarska, Rumunija, Slovaèka, Hrvatska, Bugarska i Albanija su bile saveznice sila osovine. Ho æ li se istorija ponoviti? Ho æ li slovenski narodi jugoistoène Evrope biti ukljuèeni u Ujedinjene Evropske Države? Biblijsko proroèanstvo može da navede na takav zakljuèak: "I tada æ Gospod opet podignuti ruku svoju da zadobije ostatak naroda svojega, što ostane od Asirske (Nemaèke) i od Misira (Egipta) i od Patrosa i od Husa (da, Indija æ biti upletena u porobljavanje Izraelaca u svom delu sveta) i od Elama (istoèna Evropa) i od Senara (moderni Vavilon - Ujedinjene Evropske Države) i od Emata i od ostrva morskih (Japan, Južna Amerika)" (29).

Izgleda da æ deo Elama biti ujedinjen sa Evropom i ukljuèen u buduæ porobljavanje doma Izraelova. Ovo bi mogli biti oni isti narodi jugoistoène Evrope koji su bili saveznici Nemaèke u dva svetska rata i koji su takoðe saèinjavali deo Rimskog carstva. To su oni koje je prorok Jezekilj opisao da æ služiti Vavilonu (Evropi) kada bude napao Egipat (30). Prorok Isaija ih povezuje sa Kirovim narodom koji je nekada živeo u Anadoliji, ali se sada nalazi u Evropi (31). Međutim, u drugim proroèanstvima Elam je udružen sa Medijancima protiv Vavilona. Iz ovoga možemo zakljuèiti da æ doæi do razdora meðu ujedinjenim Evropljanima i da æ elamske nacije, kao što su Poljaci, Èesi i Slovaci (a možda i neki od južnoslovenskih naroda) možda biti udruženi sa istoènim narodima za vreme Dana Gospodnjeg:

"Hodi Elame (istoèna Evropa); opkoli Midijo (Ukrajina, Rusija)! Svemu uzdisanju uèiniau kraj... pade, pade Vavilon (pad Evrope)" (32).

I preko proroka Jeremije, Bog Svemoæni grmi šaljuæi upozorenje istoènim Evropljanima:

"Evo, ja æu slomiti luk Elamu, glavnu silu njegovu. I dovešæu na Elam èetiri vjetra s èetiri kraja nebesa (rat), i u sve te vjetrove rasijaæu ih... .. i pustiaæu zlo na njih, žestinu gnjeva svojega... i pusti æu za njima maè dokle ih ne zatrem... Ali u pošljednje vrijeme povratiaæu roblje Elamsko, govori Gospod" (33).

Pazi se istoèna Evropo! Bog govori ono što misli i misli ono što govori! Veæmožemo da vidimo da se Balkan cepa na pola: deo neumoljivo i nezaustavljivo teži ka Rusiji, a deo ka Nemaèkoj. Koliko nalik drevnom simbolu dvoglavog orla toliko poznatog u tom regionu. To je zvanièni grb Albanije i Srbije i Crne Gore. Duga istorija ovog simbola poèinje u Rimu gde je jednoglava varijanta simbolizovala jedinstvenu rimsku državu. Ali kada je u IV veku car Konstantin predao istoèni deo carstva drugom imperatoru i druga prestonica je uspostavljena u Konstantinopolju (današnji Istanbul), hrišæanska crkva je takoðe ukljuèena u rukovoðenje državom.

Tako je metaforièki nastao dvoglavi orao koji je gledao i na istok i na zapad. Ponovo metaforièki, vrat orla spuštao se niz Balkan: istoèno od njega je Srbija, a zapadno Hrvatska i Slovenija. Kasnije su Turci napali i uništili Istoèno Rimsko carstvo. Èak i nakon što su Turci proterani iz regiona, njihovo prisustvo je samo produbilo podele i uvelo novu religiju u regiju koja je veæbila optereæna muènim odnosima koji su se održali i do danas.

LITERATURA

- 1) Coon 1948:588
- 2) Field 1970:126
- 3) Hoeh 1957:8
- 4) Lempriere 1788:222
- 5) Strabo: map 7
- 6) Dvornik 1956:26; Sulimirski 1970:190-1
- 7) ibid
- 8) Bk 2, Ch 48:688, quoted in Dvornik 1956:26
- 9) Sulimirski 1970:191

- 10) Plinije knjiga vi, xviii.50
- 11) Strabo 11.8.8
- 12) Riply 1899:411
- 13) Plinije citiran kod Dvornika 1956:26
- 14) ibid
- 15) Hoeh 1957:8
- 16) 1.Mojsijeva 14:1-4, 9
- 17) Hoeh 1957:8
- 18) Hoeh 1969:2:21
- 19) Sulimirski 1970:190
- 20) Taylor 1947:390
- 21) Geography of Strabo: 227
- 22) Strabo 12.3.8
- 23) 23 ibid 12.3.25
- 24) Lempriere 1788;223
- 25) Plinije vi.x.26
- 26) Lempriere 1788:271
- 27) Hertz 1928:116-7
- 28) Knjiga propovednikova. 1:9-10 (KJV)
- 29) Isaija 11:11
- 30) Jezekilj 32:11-12, 22, 24, 30:Danilo 11:40-42
- 31) Isaija 22:6
- 32) Isaija 21:2, 9. Vidi Jeremija 25:25
- 33) Jeremija 49:35-39